

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою Економіка підприємства та організація
підприємницької діяльності
(назва освітньої програми)

на тему: «**РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ**
АГРОПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ СФГ «ПАРОСТОК»)»
(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету ФЕУП

Балашов Кирило Артемович
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Кошельок Галина Володимирівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

У рамках функціонування ринкової економіки діяльність будь-якої організації спрямована на отримання максимального рівня прибутку. Саме прибуток виступає ключовим елементом у розвиток будь-якої компанії, відбиваючи рівень її ефективності діяльності. Прибуток представлений як ключове джерело та інструмент для подальшого перспективного фінансування та покращення виробничих взаємин. Роль прибутку полягає у можливості ліквідації всіх господарських потреб та потреб, забезпечення соціальних потреб та бажань кожного співробітника, а також керівництва. У межах свого змісту, прибуток виступає однією з найважливіших та багаторівневих категорій, які піддаються аналізу у науковій та публіцистичній літературі. Будь-яка організація сьогодні стикається з проблемою, пов'язаною із підвищенням рівня прибутку.

Дослідженню проблем підвищення прибутку присвячено роботи таких зарубіжних та українських економістів минулого та сучасності, як У. Петті, Ф. Кене, А. Тюрго, А. Сміта, Д. Рікардо, К. Маркса, А. Пігу, О. Маршалла, Є. Бем-Баверк, Ф. Найта, П. Самуельсона, І. Шумпетера, В. Г. Базарова, І.А. Бланко, М.А. Вахрушін, В.В. Ковальова, А.М. Ковальнової, А.П. Міцкевича, М.В. М'ячина, Г.В. Савицької та інших. Однак у зв'язку зі змінами умов розвитку економіки та функціонування бізнесу, з'являються нові проблеми та нові можливості, що потребує додаткового дослідження та виявлення нових поглядів на фактори, що впливають на прибуток підприємства та підходи до управління цими факторами.

Мета і завдання дослідження. Мета бакалаврської роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні прибутковості фермерських господарств, а також практичних рекомендацій щодо її підвищення.

Для досягнення поставленої мети у кваліфікаційній роботі необхідно було вирішити наступні завдання:

дослідити теоретичні основи сутності прибутковості діяльності фермерських господарств;

проаналізувати фактори та резерви підвищення прибутковості фермерських господарств;

дослідити існуючі методи аналізу прибутковості;

провести аналіз ефективності та прибутковості діяльності СФГ «Паросток»;

визначити резерви підвищення прибутковості СФГ «Паросток»;

надати рекомендації щодо ефективного використання резервів підвищення прибутковості.

Об'єктом дослідження є СФГ «Паросток».

Предметом дослідження є визначення резервів підвищення прибутковості діяльності фермерського господарства.

Методи дослідження. Теоретичною та методичною основою дослідження є діалектичний метод пізнання та системний підхід до вивчення економічних явищ і процесів, наукові роботи вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів з питань прибутковості підприємств.

Інформаційно-нормативною базою дослідження стали законодавчі та нормативно-правові акти, офіційні статистичні дані Державної служби статистики України та Головного управління статистики в Тернопільській області, річна звітність та економічна інформація сільського фермерського господарства «Паросток».

Практичне значення отриманих результатів полягає у впровадженні отриманих результатів досліджень в діяльність фермерських господарств, що сприяє підвищенню рівня рентабельності продажу продукції.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, який включає 50 найменувань. Робота викладена на 63 сторінках основного тексту, містить 22 таблиці і 7 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ РЕЗЕРВІВ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА» розглянуто сутність прибутку у сучасній економіці організації, фактори та резерви зростання прибутку на підприємстві, визначено методи аналізу прибутку та рентабельності.

У другому розділі «АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СФГ «ПАРОСТОК»» надана 2.1. Загальна характеристика діяльності селянського фермерського господарства «Паросток», проаналізовано ефективність сільгоспвиробництва на підприємстві СФГ «Паросток» та визначені резерви підвищення прибутку підприємства.

У третьому розділі «ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕЗЕРВІВ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПРОДУКЦІЇ СФГ «ПАРОСТОК»» збільшення прибутку за рахунок підвищення врожайності кукурудзи та за рахунок застосування систем GPS навігації.

ВИСНОВКИ

1. Прибуток як головний результат підприємницької діяльності забезпечує потреби самого підприємства, його працівників та держави в цілому. Він несе такі види функціонального навантаження: відтворювальну – як джерело фінансових ресурсів підприємства та держави, та розширеного відтворення; стимулюючу – як джерело власного капіталу, матеріального заохочення працівників та соціального розвитку; контрольну - як підсумковий показник результату діяльності підприємства. У науковому співтоваристві немає загальноприйнятої позиції з питань природи формування прибутку та рентабельності діяльності підприємства. Має місце безліч підходів та позицій, які характеризують прибуток та рентабельність виробничої діяльності компанії з різних точок зору. З цією метою можливим вивчити сутність і призначення прибутку, а також рентабельності

підприємства як найважливіших факторів, що впливають на функціонування сучасної організації з можливістю практичного зіставлення підходів до вивчення даних понять.

2. У процесі формування прибуток піддається впливу різних чинників. Оскільки сучасної економіки притаманні динамізм, невизначеність, ризик і багатофакторність, то посилюються вимоги до системи управління підприємством та прибутком, вимагаючи нових підходів до її організації, методів та інструментів. Тому зміна в динаміці прибутку дає сигнал про необхідність вжиття управлінських заходів, спрямованих на виявлення фактору впливу та його усунення, якщо він носить негативний характер, або використання його як резерву збільшення прибутку, якщо фактор позитивний. Для управління фактори необхідно класифікувати. Традиційний підхід до класифікації передбачає розподіл факторів на зовнішні та внутрішні. З погляду керованості внутрішні фактори, як відбивають результати діяльності підприємства, піддаються управлінського впливу і дозволяють моделювати господарські процеси з підвищення прибутковості. Зовнішні фактори знаходяться поза зоною керованості підприємства, але контролювати їх необхідно з метою вироблення адекватних та своєчасних кроків у відповідь на зміну цих факторів, що дозволить уникнути ситуацій, що призводять до збитковості діяльності і навіть до банкрутства. Резерви підвищення прибутку можна поділити на дві групи – тактичні (поелементні) та стратегічні (комплексні). Тактичні резерви переважно є поелементними. До них відносяться такі резерви як збільшення обсягу виробництва та реалізації продукції, скорочення витрат на виробництво продукції та структурні зрушення у виробленій та реалізованій продукції. Комплексні резерви є стратегічними. Їхня реалізація пов'язана з перспективою існування підприємства.

3. Однією з основних актуальних та нелегких завдань управління прибутком підприємства є її аналіз. Головна мета факторного аналізу

прибуток від продажів – виявлення сильних і слабких місць у ланцюжку продажів та отримання прибутку. Для цього необхідно: визначення коливань за впливовими критеріями; дослідження змін показників; оцінка рентабельності організації за вибраний період. Досліджується структура та склад прибутку, коливання порівняно з аналогічними звітними періодами, дія стратегії обліку по кожному прибутковому напрямку, податкові та дивідендні виплати. Аналіз прибутку та рентабельності дозволяє виявити тенденції розвитку фінансової системи компанії та намітити шляхи вдосконалення її діяльності на основі управлінських рішень. Рентабельність дає більш повну характеристику про ефективність використання ресурсів, тому її аналіз не менш важливий. Ми розглянули лише основні показники, які найчастіше розраховують, а саме – рентабельність виробничої діяльності, продажу та прибутковість капіталу.

4. Селянське (фермерське) господарство «Паросток» створене та діє відповідно до конституції України, Цивільного Господарського, Земельного, Податкового кодексів Закону України, «Про фермерське господарство» інших законодавчих актів України та статуту господарства. Господарство набуло статусу юридичної особи з дня його державної реєстрації (серпень 2000 рік). Свою господарську діяльність агропромислове підприємство здійснює за рахунок власної, а також орендованої землі, яку воно орендує у власників земельних часток (паїв). Ринок зерна Кіровоградської області характеризується великою кількістю суб'єктів постачання та тенденцією до зростання. Важливим параметром ринку зерна є вихід зерна на душу населення, а його низька вартість негативно впливає на продовольчу безпеку Кропивницького. Значення цього показника сильно коливається в динаміці. У 2020 році загальний урожай зернових на Кіровоградщині склав 26 890 тис. ц, що на 4346,6 тис. ц. менше, ніж у 2019 році. Слід зазначити, що виробництво пшениці та ячменя, значно скоротилося, тоді як виробництво кукурудзи, яка використовується для зерна, зростає. Найбільша частка в

структурі посівних площ СФГ «Паросток», вже протягом багатьох років відводиться кукурудзі та соняшнику. В 2020 р. їхні посівні площі склали 148 та 150 га відповідно або 52,9%. Дещо менша частка в структурі відводиться сої – 18,2% або 103 га.

5. Виручка від реалізації за цей період з 2018 по 2020 рік зростає 27,1%, а валовий прибуток – більш ніж у 2 рази. Ця ситуація була пов'язана зі значною врожайністю кукурудзи, під посівні площі якої підприємстві віддало більш ніж третину усієї посівної площини. На фоні коливання показників виручки та прибутку, собівартість реалізованої продукції стабільно зростає. Це пов'язане зі зростанням вартості посівного матеріалу та добрива. Негативну тенденцію за період можна спостерігати за показником рентабельність продажу. І, хоча у 2019 році можна відмітити значне зростання показнику (рентабельність у порівнянні з 2018 роком збільшилася на 10,4 відсоткових пункти), у цілому за період показник скоротився на 24,4% (або на 3,4 відсоткових пункти).

6. У 2019 році спостерігається значне зростання показнику (на 74,6%), а вже у 2020 у порівнянні з 2019 – зниження на 56,7%. Всього за період рентабельність продажу скоротилася на 24,4%. На фоні скорочення прибутку за розглянутий період спостерігається суттєве зниження рентабельності підприємства (на 30,7%). Рентабельність оборотних фондів повторює динаміку інших видів рентабельності, що обумовлено значним зростанням прибутку у 2019 році. Але у цілому за період рентабельність оборотних активів знижується на 20%. Найменшим чином за період скорочується показник рентабельності власного капіталу, вартість якого у періоді не зазнала значних коливань. Тому на скорочення показнику рентабельності вплинули лише зміни у обсягу чистого прибутку. Всього за період рентабельність власного капіталу скоротилася на 15%. У сільському господарстві, особливо у рослинництві, прибутковість (рентабельність) залежить від багатьох факторів: від асортименту продукції, що вирощується,

від врожайності, вологості зернових, від ринкових цін на посівний матеріал, від цін на добрива та ін. Дія усіх факторів разом підсилила негативний вплив на рівень прибутку у 2020 році у порівнянні з 2018м. Дія усіх факторів разом послабила негативний вплив на рівень прибутку у 2020 році у порівнянні з 2018м.

7. Протягом останніх 4 років по кукурудзі СФГ «Паросток» використовує насіння гібридного сорту кукурудзи ДК «Бурштин». Цей сорт добре показав себе за ці роки, але у засушливу пору, яка сталася у 2020 році, дав значне зниження врожайності з 85 ц/га у 2018му до 56 ц/га у 2020му. При цьому середня врожайність по Кіровоградській області становила 57 ц/га. У окремих господарствах цей показник становив 58-62 ц/га. У цих господарствах використовувався посівний матеріал відомої американської компанії «Monsanto». Пропонується перейти на більш якісний посівний матеріал для підвищення врожайності. У результаті першого заходу за рахунок підвищення врожайності у результаті використання більш якісного насіння, обсяги виробництва можуть збільшитися на 59,2 т., що забезпечить приріст виручки на 337,6 тис. грн. Зростання обсягів реалізації надасть підприємству можливість отримати додатковий прибуток у розмірі 221,8 тис. грн. У результаті заходу прибутковість вирощування кукурудзі збільшиться на 5,5 відсоткових пункти та буде дорівнювати 16,2%.

8. Неоднорідне по своєму рельєфі, ґрунтовому покриву та агротехнічному змісту сільськогосподарське поле, вимагає застосування найбільш підходящих технологій на кожній його ділянці, і системи паралельного водіння істотно полегшують цей процес. У цей час застосовувані в сільському господарстві прилади, пов'язані з космічними навігаційними системами, підрозділяються на дві групи: системи паралельного водіння і автопілоти. Пропонуємо обладнати 13 одиниць техніки підприємства системами паралельного водіння, що надасть можливість скоротити обсяги посівного матеріалу та витрати на паливо. У

результаті другого заходу за рахунок зниження матеріальних витрат на вирощування зернових рентабельність продажу у цілому по підприємству зросте на 0,7 відсоткових пункти. Захід потребує капітальних вкладень у розмірі 318,6 тис. грн. Дисконтований термін окупності становитиме 3 роки.